

## Signaleringslijst logopedie

## Praktijk voor Logopedie B.A.L.M. de Witte

Wildenborgstraat 48 / Hambroeklaan 1

4834 PJ Breda / 4822 ZZ Breda

076 - 5640262 / 076 - 5420762

[www.logopediepraktijkdewitte.nl](http://www.logopediepraktijkdewitte.nl)

### Spraak- taalontwikkeling

4-5 jaar:

Normale ontwikkeling.

Op deze leeftijd gebruiken kinderen eenvoudige zinnen met regelmatige meervoudsvormen (stoel – stoelen), verkleinwoorden (boekje) en vervoegingen van zwakke werkwoorden (werken – werkt). Het kind praat over het heden en het verleden.

Meer dan 75% van wat het kind zegt is verstaanbaar. Het proces gliding waarbij de /r/ wordt vervangen door je /j/ mag nog tot het 5<sup>de</sup> levensjaar voorkomen.

Het kind moet voldoende zelfvertrouwen hebben om te spreken en geen frustraties tonen zoals boosheid, dichtklappen, e.d..

5-6 jaar:

Normale ontwikkeling.

Het taalgebruik lijkt op die van volwassenen.

Kinderen maken goed gevormde lange zinnen met onregelmatige meervoudsvormen (kind – kinderen), vervoegingen van sterke werkwoorden (lopen – liep) en concreet taalgebruik.

Meer dan 90% van wat de kinderen zeggen is verstaanbaar.

### Kenmerken Dyslexie:

Dyslexie is een specifiek leerprobleem, dat vooral betrekking heeft op het lezen en spellen.

Kinderen met dyslexie hebben grote moeite met het automatiseren van vaardigheden als: onthouden van kleuren, voorzetsels, dagen van de week, namen van kinderen uit de klas, links/rechts, dubbeltaken.

Ook zijn er vaak problemen bij: tijdsbesef, woordvinding, mondeling formuleren, uitspraak van woorden (binnensmonds of specifieke klankvervormingen).

Een verminderde motivatie of toename van onzekerheid kunnen het gevolg zijn.

Kleuters laten weinig interesse voor of notie van schriftelijke taal zien (beginnende geletterdheid). Tegenover de zwakke auditieve verwerking staat vaak een sterke visuele verwerking en een grote creativiteit.

### Stotteren, hakkelen, broddelen

Ieder kind struikelt wel eens over zijn woorden. Tussen het tweede en vijfde jaar is de taalontwikkeling in volle gang.

*Wanneer is er sprake van stotteren in plaats van normale niet-vloeiendheden?*

- Als een kind meer klanken of lettergrepen herhaalt dan hele woorden, bijv. k-k-k-k-apitein
- Als een kind een woorddeel of een woord vaak herhaalt (viermaal of meer), bijv. po-po-po-po-potlood
- Als klanken verlengd worden, bijv. "sssssoep"
- Als een kind blokkeert op een klank. De klank wordt al gevormd, maar "komt er niet uit". Er is veel spanning in het lichaam. Deze spanning kan samengaan met knipperen van de ogen, hoofdbewegingen, wegstaren. Het lijkt alsof het kind vecht om de haperingen te overwinnen.
- Als woord- en woorddeelherhalingen veel en langdurig voorkomen (langer dan 4 maanden)

Verborgene symptomen zijn:

- Spreekangst, vermijden van spreesituaties.
- Vermijdingsgedrag
- Onvoldoende taalniveau (gevolg)

Broddelen is een stoornis in het spreken.

Je herkent het aan:

- niet-vloeiende of aritmische, moeilijk verstaanbare spraak.

- slappe uitspraak.
- Hoog spreektempo,
- Het ineenschuiven van woorden, bijvoorbeeld 'tevisie' in plaats van 'televisie'.
- Stopwoordjes, snelle woordherhalingen en klankherhalingen zijn signalen van broddelen.
- Daarnaast komen moeilijkheden met het formuleren van gedachten voor. Dit geldt ook voor schriftelijke formuleringen.

Broddelen kan samen gaan met hyperactiviteit en een slechte concentratie, dit hoeft echter niet. De luisteraar zal de persoon die broddelt vaak slecht verstaan en reageren met: "Wat zeg je?". De spreker merkt wel dat er iets mis is met zijn spreken, maar hij weet niet precies wat. Alle klachten in de richting van stotteren of varianten die hierop wijzen dienen te worden onderzocht.

### **Stem**

Wanneer een stem gedurende 3 tot 4 weken hees blijft, door wat voor oorzaak dan ook, is aandacht c.q. logopedisch onderzoek zinvol. In een vroeg stadium ontstaan nl. al verkeerde compensatietechnieken.

### **Gehoor**

Bij twijfel over het gehoor, ook al reageert het kind soms toch goed of klaagt het niet over oorpijn, raadpleeg de school- of huisarts.

Bij onvoldoende luistervaardigheid of auditieve discriminatie, problemen met klank-tekenkoppeling (voorbood dyslexie??), onvoldoende luisterhouding of concentratie is een logopedisch onderzoek raadzaam.

### **Mondgewoonten**

Duim-, vinger- en/of speenzuigen in de klas en thuis meteen aanpakken, als het kind er emotioneel aan toe is. Vanaf 3 jaar kan het duimen, zuigen of spenen een negatieve invloed hebben op de stand van de tanden en de vorm van de kaak. De kracht van de spieren in en rond de mond kan tevens afnemen. KNO-problematiek wordt tevens aangewakkerd.

Andere vormen van afwijkende mondgewoonte zijn:

- Open monddrag  
Als we niet praten is de mond gesloten. Wanneer de mond gedurende de dag geregeld open is in rust, is er sprake van open monddrag.
- Habitueel mondademen  
Bij habitueel mondademen is het een gewoonte om in rust door de mond te ademen, terwijl de neus voldoende doorgankelijk is.
- Afwijkende tongligging in rust  
Hierbij is de positie van de tong afwijkend. De tong ligt niet achter de tanden tegen het gehemelte, maar op de mondbodem, tegen of tussen de tanden of te ver achterin de mond.
- Foutieve lipgewoonten  
Onder foutieve lipgewoonten wordt liplikken en lipzuigen verstaan.
- Afwijkend kauwen  
Onder afwijkend kauwen wordt het smakken (hoorbaar eten), het tegelijkertijd aan twee kanten kauwen en het afbijten van voedsel door de kiezen verstaan. Dit kan leiden tot een verkeerd evenwicht van de spieren in en rond de mond.
- Nagelbijten
- Afwijkend slikken  
Er wordt gesproken van afwijkend slikken, wanneer de tong tijdens het slikken tegen de tanden en/of de kiezen duwt of wanneer de tong tussen de tanden en/of kiezen doorkomt.

***Hoe vroeger, hoe beter.***

***Voorkomen is beter dan genezen.***

